

شروت ملی

ماهنامه تخصصی صندوق توسعه ملی

شماره ۱۶ | ویژه همایش | خرداد ۱۴۰۲

همایش سوم: حکمرانی نوین

ویژه‌نامه سومین همایش
صندوق توسعه ملی
اردیبهشت ماه ۱۴۰۲

سومین همایش صندوق توسعه ملی
حکمرانی نوین

روشنی فردا اینجاست ...

صندوق توسعه ملی

صندوق توسعه ملی

www.ndf.ir
روایه عمومی صندوق توسعه ملی

ثروت ملی

صاحب امتیاز:
صندوق توسعه ملی
مدیر مسئول:
مهدی غضنفری
سر دبیر:
علی مقدم زاده
دبیر تحریریه:
حسین افشاری
تهیه و تنظیم:

حوزه ریاست و روابط عمومی
ویژه همایش حکمرانی نوین در صندوق توسعه ملی

نشانی: تهران، میدان آرژانتین، خیابان گاندی
نبش کوچه پالیزوانی (هفتم)، پلاک ۲۵
تلفن: ۰۲۱-۴۲۸۵۵۰۰۰
سامانه پیام کوتاه: ۳۰۰۰۷۹۶۱۴
پست الکترونیک: pr@ndf.ir
www.ndf.ir

شناسنامه

ماهنامه «ثروت ملی» از
علاقه مندان و صاحب نظران
دعوت می‌کند مقالات خود را
برای درج و انتشار به آدرس
Pr@ndf.ir
ارسال کنند.

فهرست

حکمرانی نوین

۱۳

آنچه در همایش سوم گذشت

۱۴

ذی نفعان صندوق توسعه ملی: همه مردم ایران

۱۵

صندوق، نقطه‌ای کانونی برای پیشرفت

۱۶

جلوگیری از دست اندازی به منابع صندوق

۱۷

این صندوق، خزانه نیست

۱۸

از نظارت کم‌رنگ بانک‌ها بر بازگشت منابع تا پیشنهاد ایجاد بانک اختصاصی

۱۹

حفظ و افزایش ارزش دارایی‌های بین نسلی

۲۰

۴ دهه بانکداری؛ اشتباهات، انحرافات، راهکارها

۲۱

صندوق توسعه ملی و تأثیر آن بر رشد شاخص‌های اقتصادی و توسعه‌ای کشور

۲۲

مقالات برتر همایش سوم

۲۳

هنگامه‌گردانی

۲۴

حکمرانی نوین

سومین همایش صندوق توسعه ملی با همین عنوان و مفهوم راهبردی برگزار شد: «حکمرانی نوین». راهبردی که ترسیم‌گر نقشه‌راه و مسیر حرکتی صندوق توسعه ملی ایران در قامت یک صندوق بین‌نسلی، ثروت‌ساز و ارزش‌آفرین است.

حکمرانی تازه صندوق توسعه ملی، چشم‌اندازی روشن برای ایران فردا ترسیم کرده با کمترین اتکا به منابع حاصل از فروش نفت و گاز؛ ایرانی که منابع حاصل از فروش منابع پایه‌اش را حفظ می‌کند و با گردش درآوردن این منابع، ثروت خلق می‌کند. لیک تحقق «روشنی فردا» مستلزم همراهی و همگامی است؛ از قانون‌گذار و مجری، از صدر تا ذیل، همراهی همه آنها که برای فردای ایران و آینده فرزندان این بوم پرگهر دغدغه‌مند هستند.

سومین همایش صندوق توسعه ملی با همین هدف برگزار شد و هدف کلان‌اش مباحثه، مفاهمه، آگاه‌سازی و شفافیت و در نهایت تبیین و همسو کردن توانمندی‌ها و ظرفیت‌ها در ابعاد ملی برای تحقق این چشم‌انداز بود.

اینکه همایش سوم با حضور رئیس مجلس شورای اسلامی، رئیس سازمان بازرسی کل کشور، رئیس دیوان محاسبات و جمعی از مدیران و تصمیم‌گیران و مجریان عالی و اقتصاد کشور برگزار شد و مباحث طرح شده در این رویداد نیز در صدر اخبار اقتصادی قرار گرفت؛ حکایت از آن داشت که صندوق توسعه ملی، بیش از هر زمان دیگری در جهت کسوت واقعی خود به عنوان یک صندوق بین‌نسلی حرکت می‌کند؛ این حرکت با تبیین موضوع آغاز شده و بدیهی است که راه ادامه دارد ...

مجلد حاضر نگاهی موجز دارد به آنچه یکشنبه ۲۴ اردیبهشت‌ماه در سومین همایش صندوق توسعه ملی گذشت.

علیرضا کنگرلو
مدیر حوزه ریاست
و روابط عمومی

آنچه در همایش سوم گذشت

۲۴ اردیبهشت ماه فرصتی بود برای واکاوی رویکردهای تازه صندوق توسعه ملی با حضور مدیران عالی اقتصاد و سیاست و البته اندیشمندان و پژوهشگران. سومین همایش صندوق توسعه ملی با عنوان «حکمرانی نوین» برگزار شد.

ذبیح‌اله خداییان
رئیس سازمان بازرسی کل کشور

صندوق توسعه ملی باید سرمایه‌ای برای آیندگان شود، ولی در صورت ادامه برداشت توسط دولت به صندوق بدهی برای آیندگان تبدیل می‌شود.

سید احمد رضا دستغیب
رئیس دیوان محاسبات کشور

بزرگترین چالش صندوق توسعه ملی دست‌اندازی به منابع صندوق و عدم بازگشت منابع است.

محمد باقر قالیباف
رئیس مجلس شورای اسلامی

صندوق توسعه ملی را به عنوان محل حفظ دارایی‌های خود نمی‌دانیم؛ بلکه به عنوان یک نقطه کانونی برای پیشرفت کشور می‌شناسیم و این صندوق می‌تواند موتور محرک‌های باشد که هم نقش سیاستگذار دارد و هم نقش نهادی که جورچین لازم را ایجاد می‌کند.

علیرضا صالح

عضو هیات عامل و معاون منابع و مصارف
صندوق توسعه ملی

شاید در آینده نیاز به ایجاد یک بانک داشته باشیم، چرا که صندوق نه کار بانکی بلد است و نه علاقه‌ای به انجام آن دارد.

مهدی غضنفری

رئیس هیات عامل
صندوق توسعه ملی

زمانی که نفت به فروش می‌رسد گفته می‌شود منابع حاصل از فروش نفت در واقع ثروت است و در ادامه منابع در بودجه خرج می‌شود. این رویکرد اشتباه است و منابع در حقیقت سرمایه بوده و باید سرمایه‌گذاری شود.

علیرضا میرمحمدصادقی

عضو هیات عامل و معاون بانکی و اعتباری
صندوق توسعه ملی

رسوب بیش از حد منابع و افزایش زمان اجرای طرح‌ها از چالش‌های اصلی صندوق در بخش ارایه تسهیلات است.

حسین عیوضلو

عضو هیات عامل و معاون سرمایه‌گذاری
خارجی صندوق توسعه ملی

هیات عامل صندوق توسعه ملی طی دو سال گذشته به دنبال سرمایه‌گذاری داخلی با حفظ ارزش به تعبیری «ریال مانا» است.

ذی نفعان صندوق توسعه ملی: همه مردم ایران

تشریح جایگاه کنونی و چشم انداز صندوق توسعه ملی از سوی رئیس هیات عامل

کم بودن درآمدهای دولت بازگشت منابع سخت شود. به هر روی منابعی که در اختیار دولت‌ها قرار گرفته است جزو دارایی‌های صندوق توسعه ملی است؛ بنابراین برداشت، با رویکرد غیربازگشتی یا بلاعوض نخواهد بود. تاکنون نیز بخشی از منابع بازگشته و صندوق در حال ارائه وام است. بازگشت منابع با پشتیبانی دولت و مجلس صورت خواهد گرفت. صندوق توسعه ملی چاره‌ای جز افزایش دارایی ندارد، ارقامی همانند ۱۷۰ یا ۲۰۰ میلیارد دلار هم برانده این صندوق نیست.

اصول ساتی‌اگو، محور مطلوب حکمرانی

حداقل ۵۵ کشور دارای صندوق‌های ثروت ملی هستند. برخی از کشورها نیز از چند صندوق ثروت برخوردارند که ایران هم می‌تواند در چنین مسیری قرار بگیرد. صندوق‌های ثروت ملی کالایی یا

صندوق ۱۵۰ میلیارد دلاری
صندوق توسعه ملی یک صندوق ۱۵۰ میلیارد دلاری است و مجموع دولت‌ها طی سالیان مختلف رقمی بالغ بر ۱۰۰ میلیارد دلار از صندوق برداشت داشته‌اند. در حال حاضر میزان مطالبات از بخش غیردولتی ۴۰ میلیارد دلار برآورد می‌شود. ارقام مطرح شده به این معنی نیست که اکنون صندوق ۱۰ میلیارد دلاری شده است بلکه این موجودی صندوق است. صندوق همچنان ۱۵۰ میلیارد دلار دارایی خود را دارد و رقم مذکور در حال افزایش است.

الزام بازگشت منابع از سوی دولت‌ها

تمام دولت‌ها از جمله دولت سیزدهم واقف هستند که منابع برداشتی از صندوق در واقع تسهیلاتی بوده (با نرخ سود پایین) که به آن‌ها ارائه شده است. هر چند ممکن است به دلیل

مهدی غزنفری
رئیس هیات عامل
صندوق توسعه ملی
در سومین همایش
این صندوق با عنوان
حکمرانی نوین به
تشریح جایگاه و
وضعیت کنونی،
اهداف و برنامه‌ها و
روند حرکتی صندوق
پرداخت. گزیده‌ای
از ارائه وی را در ادامه
می‌خوانیم.

به گذشته صورت خواهد گرفت. نباید سرمایه را با ثروت اشتباه گرفت. زمانی که نفت به فروش می‌رسد گفته می‌شود منابع حاصل از فروش نفت در واقع ثروت است و در ادامه منابع در بودجه خرج می‌شود. این رویکرد اشتباه است. منابع در حقیقت سرمایه بوده و باید سرمایه‌گذاری شود. از طرفی وامی که به دولت‌ها ارائه می‌شود به منزله کمک به دولت‌ها نیست و باید منابع به صندوق بازگردد.

■ **بنگاه‌سازی، نه بنگاه‌داری**

رویکرد سرمایه‌گذاری نسبت به گذشته در صندوق پررنگ‌تر شده است؛ گاهی اوقات مدیران صندوق (با دریافت اظهاراتی همچون به سمت بنگاه‌داری حرکت کرده‌اید) سرزنش می‌شوند. باید به صراحت بیان کرد که بنگاه‌داری برای صندوق همانند سم است. این نهاد باید بنگاه‌سازی و سرمایه‌گذاری کند.

■ **صندوق ارزی نیازمند رفتار ارزی است**

این صندوق تنها صندوق ارزی کشور است، بنابراین نباید رفتاری همچون صندوق ریالی با آن داشت. در حکمرانی نوین، صندوق مدعی است که منابع حاصل از فروش نفت و گاز سرمایه است و باید کلیت منابع در اختیار صندوق توسعه ملی قرار بگیرد. در چنین حالتی صندوق اقدام به سرمایه‌گذاری خواهد کرد و از محل سود چنین اقدامی بودجه کشور را تامین خواهد کرد.

در ماده ۵۲ قانون احکام بودجه‌ای آمده است، صندوق باید ۲ تا ۱۰ درصد از منابع ارزی خود را به ریال تبدیل کند. تبدیل ارز به ریال در واقع کاهش ارزش را در پی خواهد داشت. در صورتی که منابع ریالی را به ارز بازگردانیم مشاهده می‌شود که صندوق کوچک‌تر شده است. در صورتی که صندوق ارزی هر سال کوچک‌تر شود اما به لحاظ ریالی اعداد و ارقام بزرگ شوند در عمل صندوق کوچک شده است، زیرا ریال همانند گذشته از قدرت کافی برای حرکت برخوردار نیست. در حکمرانی نوین صندوق توسعه ملی، باید ورود همه عواید نفتی به صندوق صورت بگیرد. صندوق آمادگی فعال شدن در توسعه میادین نفتی را دارد. بر این اساس در چنین شرایطی صندوق می‌تواند درآمدزایی کند. پرداخت سهم دولت و برداشت سهام صندوق از چنین مسیری میسر است.

غیرکالایی هستند. کشورهای همانند ایران که با مازاد فروش نفت همراهند، دارای صندوق کالایی‌اند. برخی کشورها که مازاد تراز تجاری دارند نیز به صندوق آن‌ها صندوق غیرکالایی گفته می‌شود. مصرف صندوق‌ها نیز می‌تواند بین نسلی، صیانتی، توسعه‌ای یا تثبیتی باشد.

در مجموع اصول سانتیاگو می‌تواند به عنوان یک محور مطلوب برای حکمرانی در نظر گرفته شود. این اصول در واقع ۲۴ اصلی است که به صورت اختیاری در مجمع بین‌المللی صندوق‌های ثروت ملی وضع شده است. ایران نیز جزو موسسان است و در این مجمع حضور دارد. با اتکا به چنین اصولی می‌توان یک صندوق کاملاً شفاف و عاقلانه داشت. اکنون ۴۱ صندوق عضو مجمع فوق هستند و بسیاری از آن‌ها اصول داوطلبانه را اجرا می‌کنند.

■ **صندوقی متعلق به همه مردم ایران**

صندوق توسعه ملی با صندوق بازنشستگی تفاوت دارد؛ در صندوق توسعه ملی تمام جمعیت کشور ذی‌نفع آن محسوب می‌شود اما صندوق بازنشستگی، فقط گروه خاصی را شامل می‌شود. این قبیل صندوق‌ها در دنیا به صورت عام اقدام به اطلاع‌رسانی می‌کنند. هر چند بعضاً از بنده در اعلام اعداد و ارقام صندوق و ارائه گزارش از حوزه‌های مختلف کاری آن خرده گرفته می‌شود. با توجه به اصولی که بر اساس آن حاکمیت صندوق بنا شده است در نتیجه اقتضای آن شفافیت کامل در فعالیت‌هاست چرا که این مهم از ایجاد هرگونه رانت جلوگیری می‌کند و مانع از تعارض منابع می‌شود.

■ **تمرکز بر شفافیت**

منابع صندوق توسعه ملی با ذخایر ارزی کشور از اساس تفاوت دارد؛ ذخایر ارزی کشور در اختیار بانک مرکزی قرار دارد و محرمانه بودن یا نبودن آن در اختیار این نهاد است. منابع صندوق توسعه ملی هم در اختیار بخش خصوصی قرار می‌گیرد، طبعاً رفت و آمد وجوه باید در آن به طور شفاف و مشخص باشد.

■ **سرمایه، ثروت نیست**

در صورتی که صندوق توسعه ملی در برنامه هفتم توسعه اقتصادی با مفهوم صندوق ثروت ملی، با تغییراتی همراه شود طبعاً اقدامات موثرتری نسبت

جهش دارایی‌های
صندوق چگونه
محقق می‌شود؟

۱
حکمرانی
نوین صندوق
توسعه ملی

۲
تبدیل صندوق
توسعه ملی به
صندوق ثروت ملی

مسیر اصلاح
حکمرانی
صندوق

صندوق
توسعه
ملی

تنوع
منابع
و مصارف

میانت از منابع
صندوق و کاهش
میزان معوقات

استفاده از
تجربه صندوق‌های
جهان

دریافت
همه عواید نفتی
و سرمایه‌گذاری

حضور
موثر در
مگا پروژه‌ها

شفافیت و
هوشمندی

صندوق
ثروت
ملی

حکمرانی نوین

عواید فروش نفت، سرمایه است

فرض بر صندوق ارزی بوده و حسابرسی ارزی است

صندوق به دولت‌ها وام می‌دهد

حکمرانی فعلی

عواید حاصل از فروش نفت ثروت است

فرض بر صندوق ریالی بوده و حسابرسی ریالی است

صندوق به دولت‌ها کمک می‌کند

نقش دولت و مجلس در حکمرانی جدید صندوق

ورود همه عواید نفتی به صندوق

وصول مطالبات از دولت‌ها، حضور در بالادست

مشارکت در انواع روش‌های سرمایه‌گذاری

شفافیت و استانداردهای نوین حسابرسی

قوانین پشتیبان

صندوق، نقطه‌ای کانونی برای پیشرفت

محمدباقر قالیباف، رئیس مجلس شورای اسلامی با اشاره به اینکه صندوق توسعه ملی را به عنوان محل حفظ دارایی‌های خود نمی‌دانیم، تاکید کرد که صندوق توسعه ملی به عنوان یک نقطه کانونی برای پیشرفت کشور است. گزیده‌ای از آنچه وی در سومین همایش صندوق توسعه ملی مطرح کرد را در ادامه از نظر می‌گذاریم.

هنگامه تحول‌آفرینی

موضوعی که امروز همه اندیشمندان در مورد آن اتفاق نظر دارند، قرار داشتن در آستانه یک تغییر جهانی است و ما باید جانمایی خود را به عنوان یک قدرت برتر منطقه‌ای و جهانی در آن در نظر بگیریم و با توجه به فرمایشات مقام معظم رهبری، تحول‌آفرینی کنیم. در این برهه نیازمند نظام حکمرانی جدید در تمامی ابعاد سیاسی، اجتماعی و اقتصادی و سیاسی و حتی دفاعی و امنیتی هستیم. یکی از اساسی‌ترین نکات هم در اجرای سیاست‌های تحول‌آفرین، تقویت نقاط قوت و برطرف کردن نقاط ضعف مبتنی بر مکتب امام (ره) و توجه به سه اصل عقلانیت، معنویت و عدالت است.

صندوق، نقطه‌ای کانونی برای پیشرفت

صندوق توسعه ملی را به عنوان محل حفظ دارایی‌های خود نمی‌دانیم؛ بلکه به عنوان یک نقطه کانونی برای پیشرفت کشور می‌شناسیم و این صندوق می‌تواند موتور محرکه‌ای باشد که هم نقش سیاستگذار دارد و هم نقش نهادی که جورچین لازم را ایجاد می‌کند. اما اجرای آن باید به دست مردم باشد و اولویت قطعی با مردم است.

جسارت تفکیک سرمایه از ثروت

قطعا تفاوت میان سرمایه و ثروت را در حوزه کلان باهم اشتباه نمی‌گیریم، اما گاهی در عمل به گونه‌ای تصمیم می‌گیریم که تصور می‌شود معنای ثروت و سرمایه را نمی‌دانیم، بلکه این مفهوم واضح است، اما شجاعت تفکیک آن‌ها یا قدرت برنامه‌ریزی برای آن را نداریم. باید خود را با این پرسش مواجه کنیم که آیا سیاست ما توزیع ثروت موجود است یا اولویت با سیاست‌های خلق ثروت است؟ اگر تکلیف این موضوع روشن شود، تکلیف شکل کار صندوق توسعه ملی نیز روشن می‌شود.

گذر از خام‌فروشی

چه فرقی بین معدن با نفت و گاز است؛ وقتی صندوق برای مردم است انفال هم برای ملت بوده و نه این‌که دولت‌ها با هر سلیقه و وضعیتی از این انفال استفاده کنند؛ به همین رو همه انفال باید در صندوق توسعه بیاید و در این صورت ما می‌توانیم از خام‌فروشی و وابستگی به نفت جلوگیری کرده و به سمت اقتصاد مردمی برویم.

توجه کامل به وضعیت داخلی اقتصاد

بدیهی است که برای اجرای برنامه‌های صندوق توسعه ملی و یا هر اقدام اقتصادی دیگری باید به وضعیت فعلی اقتصادی ایران توجه کامل داشته باشیم و با کالبدشکافی و تحلیل وضعیت کلان اقتصادی کشور، برنامه‌های خود را به پیش ببریم و پیش از ورود به مرحله اجرایی، تکلیف خود را با دوگانگی که در اقتصاد وجود دارد، مشخص کنیم.

جلوگیری از دست اندازی به منابع صندوق

سید احمدرضا دستغیب، رئیس دیوان محاسبات کشور بزرگترین چالش صندوق توسعه ملی را دست اندازی به منابع صندوق و عدم بازگشت منابع می داند و نظارت همراه با خودکنترلی را عاملی برای حفظ منابع صندوق عنوان می کند. گزینه های از آنچه وی در سومین همایش صندوق توسعه ملی مطرح کرد را در ادامه از نظر می گذاریم.

همراه باشد، تسهیلات سالم بوده و در اختیار بخش خصوصی واقعی قرار گیرد، بازپرداخت‌ها صورت گرفته و دست‌اندازی به منابع صندوق صورت نگیرد.

رسوب منابع در حساب دولت

یکی از چالش‌های فعلی صندوق توسعه ملی، رسوب مالی منابع موجود در حساب‌های دستگاه‌های دولتی است. چنانکه در برخی از این دستگاه‌ها معادل برداشت صورت گرفته در حساب‌های‌شان موجود است اما با این حال از صندوق استقراض می‌کنند.

نمی‌توان گفت برداشت‌های صورت گرفته غیرقانونی بوده است اما نیازسنجی مورد نیاز صورت نگرفته است. به طور مثال در بررسی‌های صورت گرفته مشخص شد پول برداشت شده، غریب به ۳ ماه رسوب در حساب دستگاه مورد نظر باقی مانده است تا در سررسید آن صرف شود. همچنین به مورد دیگری در بازرسی‌های صورت گرفته برخوردیم که براساس آن ۱۵۸۱ حساب خارج از نظارت دستگاه‌های نظارتی، متعلق به یک سازمان بوده است.

انضباط مالی و شفافیت

با اهتمام به تمامی موارد ارائه شده معتقد هستیم که اصلی‌ترین نیاز فعلی صندوق، ارائه یک سیاست مبتنی بر انضباط مالی است. شفافیت در رابطه با نفت و نظام بودجه‌ریزی کشور و در مقیاس بزرگ‌تر دولت مورد نیاز است. باید این بررسی صورت گیرد که بر اساس ماده ۵۵، تسهیلات جاری نسبت به عمرانی سبقت دارد و اگر قرار است اصلاحاتی در ماده ۳ الحاقیه صورت گیرد می‌توان به ماده یک این الحاقیه که به رابطه مالی نفت می‌پردازد توجه شود.

برداشت از منابع صندوق با عنوان «شرایط خاص»

با کلیدواژه‌های «هزینه اجتناب‌ناپذیر» و «شرایط خاص» از منابع صندوق برداشت می‌کنند. اگر می‌خواهیم با بهانه‌های مختلف هر از گاهی از منابع صندوق برداشت کنیم، از اساس، وجود صندوق، ضرورتی ندارد.

ارزیابی روند حکمرانی نوین

باید در سیستم حکمرانی نوین ارزیابی نسبت به عمل به وعده‌های صورت گرفته داشته باشیم؛ در غیر این صورت سال‌های دیگر نیز در مراسمی این چنین حضور داشته و مجدداً همین بحث‌ها را مطرح خواهیم کرد.

پرهیز از گزارش‌های محرمانه

محرمانه بودن برخی از گزارش‌های برداشت‌های صورت گرفته از صندوق، پذیرفتنی نیست؛ این گزارش‌ها نباید محرمانه و سری باشند، مردم باید بدانند که آنچه انجام شده به چه صورتی بوده است و اقدامات صورت گرفته در چه مسیری حرکت کرده است. برای پیشبرد اهداف صندوق باید بیش از همه، به دنبال اصلاح ساختار بودجه باشیم و شفافیت بیشتر در سیاست‌های بودجه‌ریزی کشور داشته باشیم.

نظارت و خودکنترلی

برنامه‌ها و اهداف، زمانی به مرحله اجرا می‌رسد و محقق می‌شود که نظارت خود را از بخش‌های داخلی و از مجموعه دولت و صندوق توسعه ملی آغاز کنیم؛ ما ناظر قانون هستیم اما نظارت‌ها زمانی موثر است که مجلس و دولت نیز در این مسیر همراه باشند. در عین حال نظارت‌ها پیش از همه باید با خودکنترلی اقدامات

این صندوق، خزانه نیست

ذبیح‌اله خداییان، رییس سازمان بازرسی کل کشور، عدم مدیریت منابع ارزی یکی از بزرگترین آسیب‌های وارد شده به صندوق توسعه ملی طی سال‌های گذشته عنوان می‌کند و بر ضرورت تغییر این نگاه که «صندوق توسعه ملی، خزانه دوم دولت است» تاکید دارد. گزیده‌ای از آنچه وی در سومین همایش صندوق توسعه ملی مطرح کرد را در ادامه از نظر می‌گذاریم.

چالش بزرگ اقتصادهای نفتی

کشورهای وابسته به اقتصاد نفتی از یک سو با درآمدهای ناپایدار نفتی و از سوی دیگر با مصارف هزینه‌ای و جاری دولت مواجه هستند به طوری که به محض افزایش قیمت نفت و بالا رفتن درآمدها، دچار نوعی بیماری هلندی می‌شوند و به دنبال کاهش قیمت‌ها به ناچار مجبور به استقراض از بانک مرکزی و افزایش نرخ ارز و مالیات می‌شوند. به طور عمده صندوق‌های ثروت ملی در چنین کشورهایی با درآمدهای بالای نفتی با هدف پیشگیری از مشکلات بالا ایجاد شده‌اند.

ماندگاری و مولدسازی

هدف از تاسیس صندوق توسعه ملی بر خلاف صندوق ذخیره ارزی، صرفاً تثبیتی نبوده بلکه با اهداف توسعه‌ای تشکیل شده است، به طوری که این درآمدها باید به ثروت‌های ماندگار و مولد تبدیل شود.

صندوق، خزانه دوم دولت نیست

شفافیت پایین و غالب بودن نگاه خزانه‌ای، مهمترین عوامل عدم توفیق صندوق در سال‌های گذشته بوده‌اند. چنانکه دولت‌های قبل بارها به منابع صندوق دست‌درازی کرده‌اند و فکری برای بازگشت آن نداشته‌اند؛ به عنوان نمونه در مواجهه با همه‌گیری ویروس کرونا، حدود یک میلیون یورو از منابع صندوق برای مقابله کرونا برداشت شد ولی هیچ گزارشی از مصارف آن وجود ندارد. در مجموع از ۱۵۰ میلیارد دلار منابع صندوق در سال‌های گذشته، ۱۰۰ میلیارد دلار توسط دولت‌ها برداشت شده است. صندوق باید سرمایه‌ای برای آیندگان شود ولی در صورت ادامه برداشت توسط دولت به صندوق بدهی برای آیندگان تبدیل می‌شود.

چالش بزرگ بازگشت منابع

یکی از چالش‌های مهم و عمده صندوق، عدم بازپرداخت تسهیلات اعطایی به بخش دولتی و تعاونی و بخش خصوصی است، به طوری که بیش از ۲۰۰ مورد تسهیلات برای بیش از ۴۰۰ بار استمهال شده است و برخی طرح‌ها تا ۸ بار هم امهال داشته‌اند.

تبدیل به ریال و آب‌رفت منابع

طی سال‌های گذشته بخش قابل توجهی از منابع ارزی صندوق برای مصارف بخش کشاورزی و صنعت، به ریال تبدیل شده؛ تبدیل ۹ میلیارد منابع ارزی صندوق به ریال به منزله آب شدن ۸ میلیارد دلار منابع صندوق بوده به طوری که پس از تبدیل به ریال، ارزش فعلی آن به یک میلیارد دلار رسیده است.

عدم مدیریت منابع ارزی

یکی از آسیب‌های صندوق عدم مدیریت منابع ارزی است؛ چنانکه هم‌اکنون صندوق دارای یک حساب ارزی در بانک مرکزی است. اکنون ارزش برخی ارزها در مقابل دلار کاهش یافته ولی به دلیل عدم مدیریت صندوق بر حساب‌های خود، در این بخش هم ضرر می‌کند.

ضرورت سازوکار بازپس‌گیری منابع

اساسنامه صندوق توسعه ملی با هدف توسعه منابع صندوق نیاز به اصلاح دارد؛ چنانکه باید امکاناتی برای نظارت صندوق در بخش اعطای تسهیلات و بازپس‌گیری مطالبات خود ایجاد شود و این امر مستلزم مدیریت استقلال حساب‌های صندوق توسط خود و خروج حساب‌های صندوق از بانک مرکزی است.

گزیده‌ای از آنچه در پنل بانکی و اعتباری صندوق توسعه ملی گذشت

از نظارت کمرنگ بانک‌ها بر بازگشت منابع تا پیشنهاد ایجاد بانک اختصاصی

پنل بانکی و اعتباری صندوق توسعه ملی همزمان با همایش سوم و با حضور علیرضا صالح و علیرضا میرمحمدصادقی اعضای هیات عامل صندوق برگزار شد؛ پیشنهاد ایجاد بانک اختصاصی برای صندوق توسعه ملی در قانون برنامه هفتم و کم‌اثر بودن نظارت بانک‌ها برای بازگشت مطالبات صندوق، از محورهای مورد توجه در این نشست بود.

نظارت کمرنگ بانک‌ها بر بازگشت منابع صندوق

علیرضا میرمحمدصادقی عضو هیات عامل و معاون بانکی و اعتباری صندوق توسعه ملی در این نشست، نظارت بانک‌ها بر بازگشت مطالبات صندوق را کمرنگ دانست و در عین حال هم تأکید کرد که پول صندوق مستقل از دعاوی دستگاه‌ها بوده و صندوق باید قادر به نقد کردن منابع خود باشد. محورهای برجسته ارائه وی را در ادامه مرور می‌کنیم:

■ سیستم پایش طرح‌ها، هم راستا با بانک‌های عامل توسط صندوق توسعه راه‌اندازی شده؛ در سیستم جدید هر لحظه می‌توان از کم و کیف اجرای طرح‌ها با خبر شد و نظارت دقیق‌تری بر اجرای طرح‌های تحت پوشش مالی صندوق در کلیه استان‌های کشور داشت.

■ در حالی که در سال ۱۴۰۱ صندوق با بانک‌ها، ۴٫۸ میلیارد دلار قرارداد عاملیت ارزی منعقد کرده، اما تنها برای ۱۵ درصد از این میزان، قرارداد درخواست تسهیلات از سوی بانک‌های عامل وصول شده است.

■ رسوب بیش از حد منابع و افزایش زمان اجرای طرح‌ها از چالش‌های اصلی صندوق در بخش ارایه تسهیلات است؛ متوسط اجرای طرح‌ها با منابع صندوق بیش از ۷ سال بوده و برخی طرح‌ها با تاخیر زمانی پرداخت از سوی شبکه بانکی مواجه

■ برای ۴۶ طرح ۶ میلیارد دلار سپرده گذاری ارزی قرارداد صورت گرفته که بیش از ۹۹ درصد مربوط به طرح‌های نفتی بوده که موفق به بازگشت ۱٫۱ میلیارد دلار منابع این بخش شده‌ایم.

■ در بخش ریالی از سال ۱۳۹۱ تاکنون تقریباً حدود ۹۱ هزار میلیارد تومان قرارداد سپرده گذاری توسط صندوق صادر شده که از این میزان به ۱۱۳ هزار متقاضی پرداخت شده و ۱۰۳۵ قرارداد با بانک‌های عامل بسته شده است.

■ در سال گذشته روش جدیدی مبنی بر قرارداد مانایی نیز با ۵ بانک به مبلغ ۲۷۰ میلیون دلار منعقد شد که تاکنون تنها ۲ طرح به ارزش ۵۷ میلیون دلار موفق به استفاده از این تسهیلات شده‌اند.

شده و در بخش بازگشت مطالبات صندوق نیز نظارت بانک‌ها کمرنگ بوده است.

■ مشکلات برخی دستگاهها مانند وزارت نیرو به صندوق منتقل می‌شود و پول صندوق پرداخت نمی‌شود در حالیکه پول صندوق مستقل از دعاوی دستگاهها است و صندوق باید بتواند منابع خود را نقد کند.

■ سیاست ما صیانت از منابع صندوق بوده و منابع مالی صندوق، هم باید تامین مالی موثر و هدفمند داشته باشد و هم در پروژه‌ها استفاده شود و راهبرد ما نیز این است که مالکیت به شرط بازپرداخت باشد و قرارداد تسهیلات به گونه ای باشد که انتقال مالکیت از صندوق تدریجی باشد تا متقاضی راغب به پرداخت خود اقساط شود.

ارائه پیشنهاد ایجاد بانک اختصاصی

علیرضا صالح، عضو هیات عامل و معاون منابع و مصارف صندوق توسعه ملی در این نشست با تاکید بر ایجاد بانک اختصاصی برای صندوق توسعه ملی، عنوان کرد این پیشنهاد در قانون برنامه هفتم توسعه عنوان شده که یکی از بانک‌های توسعه‌ای به عنوان بانک رابط صندوق عمل کند.

محورهای برجسته ارائه وی را در ادامه مرور می‌کنیم:

به نهادهای عمومی غیردولتی پرداخت شده است

■ دولت عمدتاً منابع برداشت شده از صندوق را به سمت ایجاد زیرساخت‌هایی نظیر دشت خوزستان و آب‌های مرزی برده به طوریکه چندین فاز گاز پارس جنوبی از محل اعتبارات صندوق به وزارت نفت تامین اعتبار شده است.

■ هم اکنون فعالیت‌های خود را از طریق بانک‌های عامل به صورت ارایه تسهیلات پیش می‌بریم ولی شاید در آینده نیاز به ایجاد یک بانک داشته باشیم به طوری که آن بانک مورد نظر ارتباطات خود را با سایر بانک‌ها ادامه دهد؛ چرا که صندوق نه کار بانکی بلد است و نه علاقه‌ای به انجام آن دارد.

■ پیشنهادی از سوی صندوق در قانون برنامه هفتم توسعه داده شده که یکی از بانک‌های توسعه‌ای به عنوان بانک رابط صندوق عمل کند.

■ صندوق آمادگی دارد در صورت برنده شدن پیمانکاران داخلی در مناقصات بین‌المللی، طبق اساسنامه بابت پیش‌پرداخت و تجهیز کارگاه آنها که چیزی حدود ۱۳ تا ۱۴ درصد کل پیمان است در بانک‌های داخلی یا خارجی سپرده‌گذاری کنیم و ضمانت حسن اجرای کار را داشته باشد.

■ در صورت صدور تجهیزات و ماشین آلات داخلی به کشورهای دیگر، صندوق آمادگی دارد به عنوان سرمایه‌گذار تا ۳۰ درصد وارد طرح‌های ارزی توجیه‌دار بانکی شود.

■ مقرر شده بود ۵۰ درصد از تسهیلات صندوق ذخیره ارزی جهت ارایه تسهیلات به بخش خصوصی و ۵۰ درصد نیز صرف تثبیت بودجه کشور شود ولی در عمل فقط ۱۶ میلیارد دلار تسهیلات پرداخت شد و ۱۳۰ میلیارد دلار نیز توسط دولت برداشت شد که در نهایت ۵۰ درصد منابع باقیمانده حساب ذخیره ارزی، معادل ۲ میلیون دلار به صندوق توسعه ملی منتقل شد.

■ از مجموع ۱۵۰ میلیارد دلار منابع وارد شده به صندوق توسعه ملی حدود ۱۰۰ میلیارد دلار توسط دولت‌های گذشته برداشت شده و حدود نیمی از ۴۰ میلیارد دلار نیز

حفظ و افزایش ارزش دارایی‌های بین‌نسلی

پنل تخصصی سرمایه‌گذاری خارجی صندوق توسعه ملی همزمان با همایش سوم و با حضور حسین عیوضلو عضو هیات عامل و معاون سرمایه‌گذاری خارجی صندوق، وحید محمودی مشاور رئیس هیات عامل صندوق توسعه ملی و اوتار اتاماکولو سفیر ساحل عاج برگزار شد. تمرکز بر حفظ و افزایش ارزش دارایی‌های بین‌نسلی از موضوعات مورد تاکید این نشست بود.

بالایی در کشورهای آفریقایی دارند ولی متأسفانه ایران تاکنون حضور چندانی نداشته‌اند.

■ روابط اقتصادی ایران و ساحل عاج با سابقه ۴۵ ساله همواره مناسب بوده و مبادلات اقتصادی دو کشور می‌تواند افزایش هم یابد.

■ کشورهای آفریقایی زمینه مناسبی در بخش‌های کشاورزی و مواد معدنی دارند که می‌توان روی آنها سرمایه‌گذاری کرد؛ همچنین در زمینه حمل و نقل، خودرو و ساخت و ساز نیز زیرساخت‌های مناسبی فراهم شده است.

رشد دارایی‌های تحت مدیریت

صندوق‌های ثروت جهان

وحید محمودی، مشاور رئیس هیات عامل صندوق توسعه ملی

■ گزارش‌ها حاکی از روند رو به رشد دارایی‌های تحت مدیریت

صندوق‌های ثروت ملی جهان است؛ به طوری این رقم از ۳٫۷ تریلیون دلار در سال ۲۰۰۸ به ۱۲ تریلیون دلار در سال ۲۰۲۲ افزایش یافته است که این امر نشان می‌دهد صندوق‌ها جایگاه ویژه‌ای در اقتصاد کشورها دارند.

■ سبد سرمایه‌گذاری‌های صندوق ثروت ملی تنوع بالایی داشته و تفاوت‌های زیادی در سبد پرتفوی هر یک از صندوق‌های ثروت ملی بر اساس استراتژی و اهداف آنها وجود دارد. همچنین اکنون بالغ بر ۱۸ هزار نفر به طور مستقیم در صندوق‌های تحت پوشش جهان فعالیت می‌کنند.

تامین مالی بین‌المللی از طریق

اعتبار خریدار

حسین عیوضلو، عضو هیات عامل و معاون سرمایه‌گذاری خارجی صندوق توسعه ملی

■ تیم جدید هیات عامل صندوق

توسعه ملی طی دو سال گذشته به دنبال سرمایه‌گذاری داخلی با حفظ ارزش به تعبیری «ریال مانا» است؛ به طوری که ارزش ارز شاخص‌سازی شود و در تبدیل به ریال، بهای خود را از دست ندهد.

■ در حوزه سرمایه‌گذاری خارجی نیز در ابعاد مختلف قوانین و مقررات لازم و مجوزهای لازم برای ورود به حوزه سرمایه‌گذاری خارجی را نیز داریم و به صورت ارتباط با صندوق‌های ثروت ملی دنیا این امر را دنبال می‌کنیم.

■ در روش تامین مالی بین‌المللی از طریق اعتبار خریدار، به اعتبار خریدار خارجی، وجوهی را نزد بانک‌های داخلی سپرده‌گذاری می‌کنیم و بانک داخلی با بانک خارجی ارتباط کارگزاری برقرار می‌کند.

تشریح ظرفیت‌های اقتصادی

آفریقا

اوتار اتاماکولو، سفیر ساحل عاج

■ کشورهای آفریقایی در حال توسعه هستند و در بازارهای بین‌المللی نیز جایگاه خوبی دارند؛ چنانکه

سرمایه‌گذاران خارجی از کشورهای آمریکا، اروپا و چین حضور

۴ دهه بانکداری؛ اشتباهات، انحرافات، راهکارها

غلامحسین تقی نتاج ملک‌شاه، عضو هیات عامل صندوق در نشست تخصصی همایش گزارشی از وضعیت بانک‌ها و رابطه آنها با صندوق توسعه ملی ارائه نمود و تأثیرات حکمرانی موجود بانکی و نقدینگی ناسالم بر اقتصاد کشور طی دو دهه قبل را برشمرد و مشکلات صندوق با توجه به رابطه کنونی با بانک‌ها را برشمرد. وی با تأکید بر این که تاکنون محور اصلی عملکرد صندوق از طریق عاملیت بانک‌ها یا سپرده‌گذاری در آنها به منظور انجام مأموریت‌های صندوق بوده است به تبیین و تشریح اهم وقایع نظام بانکی در ایران طی چهار دهه گذشته پرداخت و بر ضرورت حیاتی انجام مصوبات دو سال اخیر هیات امنای صندوق به تغییر رویکرد قبلی (به دلیل بستر نامناسب نظام بانکی برای تداوم روال قبل) و انجام سرمایه‌گذاری‌ها در داخل و خارج کشور به عنوان اصلاح مسیر ناگزیر و ناگزیر گذشته پرداخت.

اشتباهات راهبردی چهار دهه گذشته در بانکداری ایران

- نادیده گرفتن وحدت نظارت بانک مرکزی طی سالهای پایانی دهه ۶۰ و دهه‌های ۷۰ و ۸۰ تا ۱۳۸۳
- خصوصی سازی صنعت بانکی بدون زمینه سازی لازم در اقتصاد ملی
- تحمیل هزینه‌های بخش دولتی به بانکهای بخش خصوصی و غیر دولتی
- وجود نگاه سنتی به پول به عنوان کالای خصوصی
- سرگردانی بین مکاتب مختلف اقتصادی از سوسیالیستی تا کاپیتالیستی.

بسترهای انحراف زادر بانکداری ایران

- بانکداری بدون ربا (اسلامی) و ابهامات آن (در دست اقدام)
- مداخلات مقامات سیاسی در تصمیمات نظام بانکی
- ناهماهنگی نظام بانکی و نظام قضایی و سوء استفاده کلاهبرداران و بدحسابان بدهکار بانکی از این ضعف ارتباطی
- تعیین نرخ‌های دستوری همراه با کم توجهی به نظرات کارشناسی بانک مرکزی
- ناترازی روزافزون بانک‌های مخرب (زامبی) در نتیجه‌ی تداوم فعالیت و سوء استفاده سهامداران عمده از این تداوم و سرایت این بیماری صعب‌العلاج به شرکت‌های بزرگ بورسی
- ضعف رعایت ضوابط حاکمیت شرکتی به ویژه در بانک‌های دولتی (دخالت مفرط سامانه‌های نظارتی)
- فقدان مقررات شفاف در گشایش L/C ریالی و عدم ثبت آن در سامانه (در حال رفع)
- شرکت‌سازی به منظور خروج دارایی‌های واقعی بانک
- استقراض بی‌رویه دولت‌ها از نظام بانکی (به نحوی صندوق توسعه ملی)

- تداوم زیان دهی بانک‌ها و تنبیه سپرده‌گذاران بانک‌ها
- پایین بودن حقوق و مزایای همکاران نظام بانکی در مقایسه با کاهش شدید ارزش زمانی ریال
- خلاءهای ناشی از ضعف ارتباطی بین بازارهای پول و سرمایه
- انحراف نامساعد منابع بانک‌ها از بودجه و حفظ منابع با نرخ سود بالا به ویژه سپرده‌های کلان
- ضعف نظارت بر مصرف و هزینه‌کرد تسهیلات توسط بانک‌ها
- نظام بانکی همه‌کاره (ضرورت تمرکز بانک بر وظایف تخصصی خود)
- معوقات نظام بانکی
- عملکرد ستادهای تسهیل و رفع موانع تولید استانی
- اعلام ورشکستگی‌های صوری بدهکاران پس از اخذ تسهیلات (وام) بانکی
- بانکداری الکترونیک و ضعف‌های دانشی موجود در کشور به ویژه در لایه‌های بالای فناوری اطلاعات
- حسابرسی بیرونی (مستقل) غیرتخصصی در حوزه بانکداری
- مدیریت ضعیف ریسک‌های متنوع بانکی در بانک‌ها
- تمرکز نقدینگی و خلق اعتبار برای سهامداران عمده یا گروه‌های مرتبط
- تعاونی‌های منحل و خلق ثروت‌های نجومی برای مالکان آنها
- ضعف‌های ذاتی حسابداری بانکی (حساب‌سازی بانکی)
- غیر سامانه‌ای بودن فرایند صدور، تمدید و امهال ضمانتنامه‌ها و نامه‌های تضمین بانکی
- فعالیت‌های ارزی و صرافی‌های بانک‌ها
- خرید / اجاره ساختمان شعب
- ناهماهنگی حکمرانی داخلی و بیرونی بانک‌ها.

رویکردها و راهکارهای اصلاح مسیر

- ضرورت باور به اشتباهات اساسی مسیر گذشته
- اصلاح کارکرد صندوق توسعه ملی از تسهیلات به سرمایه‌گذاری
- عدم تحمیل هزینه‌های بخش عمومی به بانک‌ها
- استقلال بانک مرکزی و انتقال آن به ذیل قوه مقننه
- توقف ادامه فعالیت بانک‌های خصوصی
- ادغام سریع بانک‌های زامبی (مخرب)
- دولتی سازی بانک‌های خصوصی باقیمانده.

پنل تخصصی سرمایه‌گذاری داخلی در حاشیه همایش اصلی برگزار شد

پرسش کلیدی پنل: صندوق توسعه ملی و تاثیر آن بر رشد شاخص‌های اقتصادی و توسعه‌ای کشور

نامناسب منابع تخصیص داده شده، افت قدرت منابع صندوق ناشی از تورم‌های ارزی و ریالی، ناشی از عدم وجود رویکرد یکپارچه و هدفمند در استراتژی‌های فعالیت صندوق بوده است که با مطالعات تطبیقی رویکرد و عملکرد صندوق‌های ثروت بین المللی، باعث تغییر رویکرد صندوق توسعه ملی شده است.

ماموریت اصلی سرمایه‌گذاری داخلی صندوق، متمرکز بر حفظ و افزایش ارزش دارایی‌های بین نسلی بوده و اهداف تعیین شده در سند سیاست سرمایه‌گذاری داخلی صندوق (IPS) می‌بایست منجر به تحقق ماموریت اصلی صندوق در این حوزه باشند. تجارب به دست آمده حاکی از لزوم سرمایه‌گذاری در مسیر افق بلند مدت صندوق توسعه ملی است که این سرمایه‌گذاری‌ها باید با توجه به ماموریت صندوق، منجر به تنوع‌بخشی در حوزه‌های مختلف سرمایه‌گذاری و کاهش ریسک سرمایه‌گذاری شود.

سرمایه‌گذاری در زنجیره، راهبرد اصلی سرمایه‌گذاری داخلی صندوق

راهبرد اصلی سرمایه‌گذاری داخلی صندوق، سرمایه‌گذاری در زنجیره با هدف پایداری و ثبات زنجیره و تکمیل آن بوده که این مهم منجر به جذب حداکثر ارزش افزوده اقتصادی طرح‌ها در اقتصاد ملی و سرمایه‌گذاری در زنجیره، موجب ایجاد اطمینان، کاهش ریسک و حصول

محمد جواد دانش، معاون سرمایه‌گذاری داخلی صندوق توسعه ملی ضمن طرح پرسش کلیدی فوق در پنل تخصصی سرمایه‌گذاری داخلی بیان نمود، اگر بخواهیم ارزیابی مناسبی از عملکرد صندوق طی عمر خود داشته باشیم، باید تاثیر نتایج این عملکرد را در رشد شاخص‌های اقتصادی و توسعه‌ای کشور بسنجیم.

به عبارت بهتر با تخصیص مناسب و موثر منابع چه تاثیری می‌توانستیم بر شاخص‌های اقتصادی و توسعه‌ای کشور داشته باشیم؟، اهداف قابل قبول چه می‌توانست باشند؟، عملکرد صورت پذیرفته چه فاصله‌ای با آن داشته و دلایل عدم تحقق آن چیست؟

تغییر رویکرد از تسهیلات صرف به سرمایه‌گذاری

مجید شکرالهی، مدیر ارزیابی و سرمایه‌گذاری داخلی صندوق از تغییر رویکرد صندوق توسعه ملی از تسهیلات صرف به سرمایه‌گذاری اشاره نمود و توجه به این نکته که عملکرد صندوق طی ۱۲ سال گذشته، متمرکز بر ارائه تسهیلات بوده است و تا پایان سال ۱۴۰۰، به ۳۶٪ طرح و مجموعاً ۳۹ میلیارد دلار تسهیلات در قالب عاملیت و سپرده‌گذاری پرداخت شده است که رویکرد تسهیلات محور صرف، موجب تامین مالی طرح‌های متنوع، با احجام مختلف، موضوعات پراکنده و نامرتب باهم شده است.

آسیب‌های وارد شده به صندوق (جدا از برگشت

نتایج اقتصادی با ارزش افزوده بالا خواهد شد.

خواهد گرفت.

این مهم در حوزه‌های سرمایه‌گذاری معدنی؛ از معدن تا تکمیل زنجیره‌های معدنی، بالاخص حوزه‌های مبتنی بر بکارگیری از تکنولوژی روز، نیز جزو اهداف سرمایه‌گذاری داخلی صندوق بوده که در کنار آنها، توسعه دانش بنیان‌ها نیز انجام خواهد پذیرفت.

از دیگر موضوعات بسیار مهم، توجه به زنجیره‌های امنیت غذایی و ارتقاء سلامت، در سطوح دارای تکنولوژی بالا متمرکز بر بیوتکنولوژی‌ها است که می‌تواند علاوه بر سرمایه‌گذاری با سود بالا، شاخص‌های توسعه‌ای کشور را ارتقاء داده و موجب افزایش رضایت‌مندی عمومی شود. توجه به طرح‌های سرمایه‌گذاری با درآمد ارزی در کنار رویکرد سرمایه‌گذاری در زنجیره، موجب رشد درآمدهای ارزی کشور، بهبود تراز تجاری، تکمیل حلقه‌های مفقوده اقتصادی، ثبات زنجیره‌های تولید در تلاطم‌های تغییرات محیطی مانند: تحریم و تغییرات بین‌المللی، جذب حداکثر ارزش افزوده اقتصادی در اقتصاد ملی و کاهش چشمگیر تورم به دلیل افزایش منابع ارزی قابل دسترس خواهد شد، که این رویکرد علاوه بر عواید افزایش منابع ارزی صندوق توسعه ملی که در راستای مأموریت اصلی آن می‌باشد، موجب رشد شاخص‌های اقتصادی و توسعه‌ای کشور مانند افزایش تولید ناخالص داخلی، کاهش نرخ بیکاری، توسعه پایدار و متوازن، بهبود درآمد سرانه و بهبود شاخص‌های رفاه خواهد شد.

اصلاح مدل نیروگاهی و انتقال آب؛ تنها راهکار توجیه پذیری و اقتصادی شدن

سرمایه‌گذاری در آنها و تنها راه برون رفت از ناترازی برق و مشکلات کمبود آب در کنار آن توجه به سرمایه‌گذاری در تامین انرژی پایدار و مناسب و نیز تکمیل حلقه‌های مفقوده اقتصادی، از اهمیت بالایی برخوردار می‌باشد که برای تحقق آن ضمن سرمایه‌گذاری صندوق در طرح‌های نیروگاهی، شیرین سازی و انتقال آب برای صنعت، با بکارگیری از مدل اصلاح شده سرمایه‌گذاری و تغییر مدل کسب و کار نیروگاهی و انتقال آب، اقدام به اقتصادی نمودن آنها و توجیه پذیری سرمایه‌گذاری در آنها نموده است و بنظر می‌رسد مدلی اجرایی و اقتصادی در شرایط کنونی ناترازی برق و مشکلات کمبود آب در کشور می‌باشد.

کمک به توسعه حلقه‌های مفقوده نفت و گاز (سرمایه‌گذاری در زنجیره بالادست، میان دست و پایین دست) موجب توجیه پذیری شاخه‌های مختلف صنعتی مصرف کننده آن، مانند لوازم خانگی، قطعه سازی، رنگ، بهداشتی، شیمیایی و غیره شده و هرچه این حلقه‌های پایین دستی دارای توجیه اقتصادی مناسبتری شوند، افزایش چشمگیر اشتغال، جذب ارزش افزوده اقتصادی بالاتر (گاهاً تا هفتصد درصد) و ثبات در آنها شکل

۸ هدف سرمایه‌گذاری برای تحقق مأموریت

تقویت بخش خصوصی از طریق مشارکت در طرح‌های بخش خصوصی	افزایش سرمایه‌گذاری خارجی از طریق همسرمایه‌گذاری در طرح‌ها	کمک به توسعه طرح‌های بیوتکنولوژی حوزه سلامت و امنیت غذایی	کمک به توسعه فضای دانش‌بنیان کشور	سرمایه‌گذاری در زنجیره ارزش و کمک به توسعه و تکمیل حلقه‌های اقتصادی آن	افزایش درآمد ارزی، بهبود تراز تجاری و افزایش درآمد ارزی کشور	کمک به توسعه پایدار و متوازن و بهبود شاخص‌های توسعه اقتصادی کشور	افزایش پایدار منابع و حفظ ارزش دارایی‌ها با حضور در طرح‌های سرمایه‌گذاری با ارزش افزوده بالا
---	--	---	-----------------------------------	--	--	--	--

مقالات برتر همایش سوم

«درمان ترجیحی سیستماتیک اقتصاد جمهوری اسلامی ایران در هزاره سوم از طریق سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی با محوریت صندوق توسعه ملی»، «فرهنگ‌سازی حفظ ثروت ملی برای نسل آینده توسط صندوق توسعه ملی با تاکید ویژه بر توسعه پایدار در ایران»، «مقایسه صندوق توسعه ملی ایران با صندوق‌های ثروت ملی از منظر حکمرانی» و «تاثیر فرهنگ‌سازی رسانه‌ای در حفظ منابع ملی در صندوق توسعه ملی»، عنوان چهار مقاله سومین همایش صندوق توسعه ملی است. جزئیات بیشتر و چکیده این چهار مقاله را در ادامه مرور می‌کنیم.

درمان اقتصاد با محوریت صندوق توسعه ملی

مقاله «درمان ترجیحی سیستماتیک اقتصاد جمهوری اسلامی ایران در هزاره سوم از طریق سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی با محوریت صندوق توسعه ملی» که از سوی امیر حسین مقدسی لیچاهی، دانشجوی دکتری تخصصی برنامه‌ریزی توسعه دانشگاه مازندران و صمد ایزدی، دانشیار دانشکده علوم انسانی و اجتماعی همان دانشگاه ارائه شده، در میان مقالات برتر سومین همایش جای گرفت. در چکیده این مقاله آمده است: «در حکمرانی نوین صندوق توسعه (ثروت) ملی، که بر اصل سرمایه‌گذاری استوار می‌باشد، مبحث انتخاب ترویج سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی و سرمایه‌گذاری داخلی همواره در محافل اقتصادی کشور مطرح بوده است. اما در مقاله علمی - ترویجی حاضر، محققین، موکدا سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی پایدار را درمانی ترجیحی و سیستماتیک برای اقتصاد جمهوری اسلامی ایران در هزاره سوم قلمداد نموده و به مباحثه پیرامون محوریت صندوق توسعه ملی در این خصوص و بررسی اجمالی عملکرد صندوق در ۱۰ سال گذشته مبادرت ورزیده شده است. گردآوری داده‌ها در این مطالعه که با روش توصیفی - تحلیلی صورت پذیرفته با مدد از روش کتابخانه‌ای، بررسی مصاحبه و مقالات لاتین اینترنتی بوده که حاوی نتایج و پیشنهادهای کاربردی برای مدیریت همکاری‌های بین‌الملل صندوق توسعه ملی و نظام اقتصادی ج.ا.ایران می‌باشد.»

مقایسه با صندوق‌های ثروت از منظر حکمرانی

مقاله «مقایسه صندوق توسعه ملی ایران با صندوق‌های ثروت ملی از منظر حکمرانی» که از سوی احسان قمری، استادیار دانشگاه علوم اجتماعی رجا قزوین و مهدی صادقی شاهدانی، استاد دانشکده معارف اسلامی و اقتصاد دانشگاه امام صادق علیه‌السلام تهران ارائه شده، در میان مقالات برتر سومین همایش جای گرفت. در چکیده این مقاله آمده است: «در این پژوهش، با مطالعه تطبیقی صندوق‌های ثروت ملی شامل صندوق ثروت ملی امارات متحده عربی (در منطقه خلیج فارس و خاورمیانه)، بوتسوانا (در قاره آفریقا)، شیلی (در آمریکای جنوبی) و چین (در جنوب شرق آسیا) و در نظر گرفتن الزامات و اهداف صندوق توسعه ملی ایران، راهکارهای پیشنهادی جهت اصلاح الگوی تخصیص منابع و حکمرانی ارائه شده است. در این راستا ابتدا با مطالعه ابعاد گوناگون صندوق‌های ثروت، شناخت کامل از ماهیت آنها به دست آمده و سپس با استفاده از مطالعات تطبیقی، مؤلفه‌های مرتبط با حکمرانی و تخصیص منابع و راهکارهای اولیه مرتبط استخراج شده است. در این پژوهش ترتیبات سرمایه‌گذاری ثروت ملی را در امارات متحده عربی، بوتسوانا، شیلی و چین بررسی کرده و موارد را با اصول حاکم بر صندوق توسعه ملی ایران و اصول حکمرانی حاکم بر آن مقایسه می‌کند. در این پژوهش به مواردی همچون طراحی مدل‌های صندوق‌های دولتی با تثبیت درآمد یا مأموریت بلندمدت مدیریت ثروت، ساختارهای حکمرانی، تخصیص نقش‌ها و مسئولیت‌ها و خطوط گزارش دهی درون دولتی در نهادهای سرمایه‌گذاری مستقل و موسسات سرمایه‌گذاری مستقل پرداخته می‌شود.»

فرهنگ‌سازی حفظ ثروت ملی برای نسل آینده

مقاله «فرهنگ‌سازی حفظ ثروت ملی برای نسل آینده توسط صندوق توسعه ملی با تاکید ویژه بر توسعه پایدار در ایران» که از سوی امیرحسین یآوری بافقی، دانشیار ۲۸ دانشگاه علوم انتظامی امین ارائه شده، در میان مقالات برتر سومین همایش جای گرفت. در چکیده این مقاله آمده است: «این تحقیق با هدف فرهنگ‌سازی حفظ ثروت ملی توسط صندوق توسعه ملی صورت پذیرفت. یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد صندوق توسعه ملی علیرغم اهمیت بسزا و ضروری آن، برای بسیاری از مدیران، مردم و حتی نخبگان دانشگاهی شناخته‌شده نیست. این تحقیق پیشنهاد می‌دهد تدوین بیانیه فرهنگ‌سازی، تعیین راهبردهای فرهنگ‌سازی، شفاف‌سازی عملکرد، آموزش‌های عمومی، نظارت شیشه‌ای و برگزاری جشن‌های موفقیت صندوق به فرهنگ‌سازی عمومی منجر خواهد شد.»

در این پژوهش با مطالعه تطبیقی صندوق‌های ثروت ملی کشورهای مختلف و در نظر گرفتن الزامات و اهداف صندوق توسعه ملی ایران، راهکارهای پیشنهادی جهت اصلاح الگوی تخصیص منابع و حکمرانی ارائه شده است که تاکید دارد بر نقش رسانه‌ها در شکل‌دهی حکمرانی پیشرفته و توانایی‌ها و عملکردهای رسانه‌ها در حفظ منابع ملی و در گام بعدی امکان‌مندی و ارتباط دو مفهوم رسانه و حکمرانی را مورد تبیین قرار می‌دهد. این پژوهش به عنوان چهارچوب نظری از تدوین الگوهای حکمرانی نوین در صندوق توسعه ملی و تطبیق این الگو با توانایی‌ها و امکانات رسانه‌ها است.»

فرهنگ‌سازی رسانه‌ای حفظ منابع ملی صندوق

مقاله «تاثیر فرهنگ‌سازی رسانه‌ای در حفظ منابع ملی در صندوق توسعه ملی» که از سوی سید علیرضا شجاعی، رییس دانشگاه صنایع و معادن ایران و هادی زادسر، مدیر فناوری و تجاری سازی این دانشگاه ارائه شده، در میان مقالات برتر سومین همایش جای گرفت. در چکیده این مقاله آمده است: «صندوق توسعه ملی به عنوان مدیریت‌کننده و ناظر بر استفاده بهینه از منابع و ثروت ملی کشور در مسیر توسعه، به نحوی که سهم آیندگان نیز در آن به بهترین شکل لحاظ شود، صاحب جایگاهی خطیر و بی‌مانند است. با بررسی اولیه صندوق و تدوین راهکارهایی در جهت رفع مشکلات و نقص‌هایی در حوزه‌های تدوین استراتژی منابع و حکمرانی موجب حفظ بیشتر ثروت‌های کشور برای نسل‌های فعلی و آتی خواهد شد.»

همزمان با برگزاری سومین همایش صندوق توسعه ملی، دو پروژه و دو بانک به دلیل تعامل با صندوق و پیشبرد طرح‌های ملی تقدیر شد.

بانک توسعه صادرات ایران

در سومین همایش صندوق توسعه ملی از بانک توسعه صادرات ایران به‌عنوان بانک برتر در تعامل سازنده با این صندوق تقدیر و تندیس همایش به این بانک اهدا شد. بانک توسعه صادرات ایران به‌دلیل تأمین مالی ۱۷ طرح ارزی بالغ بر ۱٫۳ میلیارد دلار و تعامل سازنده با صندوق توسعه ملی ایران در نظارت بر اجرای به‌موقع طرح‌ها و بازپرداخت اقساط صندوق توسعه ملی، به‌عنوان بانک برتر معرفی و تندیس همایش به این بانک اهدا شد.

بانک پاسارگاد

در همایش صندوق توسعه ملی ایران از بانک پاسارگاد به‌عنوان بانک اول در تعامل سازنده با این صندوق تقدیر و تندیس همایش به این بانک اهدا گردید. بانک پاسارگاد به‌دلیل تأمین مالی ۱۰ طرح ارزی بالغ بر ۲٫۴ میلیارد دلار و تعامل سازنده با صندوق توسعه ملی ایران در نظارت بر اجرای به‌موقع طرح‌ها و بازپرداخت اقساط صندوق توسعه ملی، به‌عنوان بانک اول معرفی و تندیس همایش به این بانک اهدا گردید.

پتروشیمی تدبیر

در همایش صندوق توسعه ملی از شرکت صنایع پتروشیمی تدبیر به‌عنوان یکی از شرکت‌های تسهیلات‌گیرنده خوش حساب تجلیل به عمل آمد. این شرکت اواخر سال گذشته عملیات طرح‌های پروپیلن و پلی پروپیلن را با هدف جلوگیری از خام‌فروشی، ایجاد ارزش افزوده، ارزآوری از ظرفیت‌های اقتصادی کشور، اشتغال‌زایی و محرومیت‌زدایی از مناطق کم‌برخوردار آغاز کرد. طرحی که در حدود ۹۰۰ میلیون یورو در آن سرمایه‌گذاری شده است.

پالایش گاز بیدبلند خلیج فارس

شرکت پالایش گاز بیدبلند خلیج فارس از سوی صندوق توسعه ملی به‌عنوان برترین ابرپروژه ملی معرفی و قدردانی شد. بیدبلند خلیج فارس به‌عنوان بزرگ‌ترین تأسیسات جمع‌آوری گازهای مشعل در ایران، همزمان با تولید و توسعه، با کنترل و مولدسازی جریان نقدینگی از محل فروش تولیدات مجتمع پالایشگاهی، بازپرداخت اقساط مربوط به اجرای فاز نخست اجرای این ابرپروژه ملی را به صندوق توسعه ملی به‌صورت منظم در دستور کار قرار داده است.

صندوق توسعه ملی

www.ndf.ir
روابط عمومی صندوق توسعه ملی

مقدمه داریم

تا زمان به نفع توسعه بپردازد

صندوق توسعه ملی

www.ndf.ir
روابط عمومی صندوق توسعه ملی